

Proa

JOAN MARGARIT

Tots els poemes



JOAN MARGARIT

TOTS ELS POEMES
(1975-2021)

Pròleg de José-Carlos Mainer

Proa

© Hereva de Joan Margarit, 2021
© del pròleg: José-Carlos Mainer, 2014, 2023

Les primeres edicions d'*Els primers freds: Poesia 1975-1995*, *Joana*, *Càlcul d'estructures*, *Casa de Misericòrdia*, *Misteriosament feliç*, *No era lluny ni difícil*, *Es perd el senyal*, *Des d'on tornar a estimar*, *Un hivern fascinant* i *Animal de bosc* van publicar-se a la Col·lecció Óssa Menor de Proa els anys 2004, 2002, 2005, 2007, 2008, 2010, 2012, 2015, 2017 i 2021 respectivament.
La primera edició d'*Estació de França* va publicar-se a Hiperion l'any 1999

Proa
A Tot Vent

Primera edició: maig del 2025

Drets exclusius d'aquesta edició:
© Edicions 62, S.A., Labutxaca

© Raval Edicions, SLU, Proa
Diagonal, 662-664
08034 Barcelona
www.proa.cat

ISBN: 978-84-10488-26-7
DIPÒSIT LEGAL: B. 7.422-2025
Composició: *Vilanrosa*



La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.
La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.
En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.
A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.
Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.
Queden expressament prohibits l'ús o la reproducció d'aquest llibre o de qualsevol de les seves parts amb el propòsit d'entrenar o alimentar sistemes o tecnologies d'intel·ligència artificial.

ÍNDEX

PRÒLEG: <i>Joan Margarit: poesia i veritat,</i> <i>per José-Carlos Mainer</i>	11
--	----

TOTS ELS POEMES

RESTES D'AQUELL NAUFRAGI (1975-1986)	47
LLUM DE PLUJA (1986)	81
EDAT ROJA (1991)	101
ELS MOTIUS DEL LLOP (1993)	133
AIGUAFORTS (1995)	193
ESTACIÓ DE FRANÇA (1999)	231
JOANA (2002)	335
CÀLCUL D'ESTRUCTURES (2005)	383
CASA DE MISERICÒRDIA (2007)	451
MISTERIOSAMENT FELIÇ (2008)	503
NO ERA LLUNY NI DIFÍCIL (2010)	545
ES PERD EL SENYAL (2012)	585
DES D'ON TORNAR A ESTIMAR (2015)	637
UN HIVERN FASCINANT (2017)	677
ANIMAL DE BOSC (2021)	717

APÈNDIX

<i>Dedicatòries</i>	789
<i>Bibliografia de Joan Margarit</i>	795
<i>Índex alfabètic de títols de poemes</i>	799
<i>Índex general</i>	819

I. ÚLTIMS ECOS

Ja s'havia acabat aquella guerra.
El sac familiar d'històries tristes
s'obria en cada casa: personatges
que per a aquells infants només van ser
un nom i un dolor vague en els retrats
explicats en les tardes de diumenge
que, sense llum elèctrica, acabaven
com unes vastes golfes enfosquides.
Nosaltres escampàvem l'alegria
per tots aquells solars de barriada,
entre herbotes i gats, entre els xiulets
que, llunyans, se sentien al capvespre
barrejats amb la crida de les mares.

Penso en l'Escuela Nacional de Niños,
puc sentir, en el carrer sense voreres,
les sortides al pati a mig matí,
amb la cridòria i els genolls bruts
rere pilotes de cordills i draps.
Un carrer polsegós, just allà on era,
sense jardí ni pati, amb dues aules
i la façana gris, la meva escola.

Memòria d'hiverns ferroviaris,
quan, encara de nit, abans de l'alba,
la mare, que era mestra, se n'anava
amb la meva germana de la mà,
tapades sota el fred amb les bufandes.
Encara avui s'allunyen en un tren
que no s'atura mai mentre travessa
aquestes soledats del meu hivern.

II. COLLSEROLA

En la melosa tarda de setembre,
l'Escola Superior d'Arquitectura
és un vestíbul buit creuat pel sol
que ja s'inclina cap a l'horitzó
des de les pistes blaves de la tarda.

Obro el portal de vidre
i, en els graons de granit gris,
el cel, fet de llunyanes transparències,
escampa damunt meu
una luxosa soledat d'antany.
L'automòbil arrenca a poc a poc,
abandono les amples avingudes
i pujo pels carrers de cases amb jardí
a la vella, estimada carretera
de ginesta i pinedes, amb les corbes
suspeses, com balcons sense barana
damunt de l'ocre brut de la ciutat
que, llunyana, dessota el sol ponent,
no sembla que hagi, a penes, canviat.

En el petit bar del turó,
una tassa de te quan cau la tarda
ja té gust de tardor, i em du el record
d'un dia gris, un dia de novembre,
el timbre a mig matí i tu somrient
amb els teus dinou anys en la penombra,
igual que un raig de sol en el replà.
La Raquel de llavors, la Raquel d'ara:
igual que un encenser, el te fumeja
i evoca rostres desapareguts

amb la suau aroma vegetal
ja lligada al record d'aquesta tarda,
dessota un cel tranquil que va apagant-se,
i aquell novembre roig i gris escampa
la calma al meu passat.

Dins de la tassa buida només queda
la llimona que el te ha anat rovellant.
El bosc es va fent fosc i la muntanya
és aquesta ombra verda que s'estén
per la banda més freda dels meus ulls,
allí on guardo els capvespres,
els silencis més vells, allí on sojornen
aquells ocells cansats de tant volar,
tots els ocells exhausts i solitaris.

Surto a la carretera i, en el cel,
l'obscuritat s'escampa igual que el sostre
del camp de blat de llums de la ciutat.
Arrencant branquillons d'algun arbust,
a poc a poc retorno a l'automòbil
amb una fulla amarga entre les dents.
Què és el que ara empeny la meua veu,
de manera semblant a com el vent
pot arrencar en la nit el so d'un orgue?

III. SARDENYA 548

D'un color morat gris sota la pluja,
la ciutat va apagant el seu soroll.
És com sentir l'onatge, ja distant,
d'uns anys amb tu, que avui torno a escoltar
mentre, pacífica, la pluja cau,
i borroses façanes s'aquarellen
en aquests vidres amarats per l'aigua.

Ciutat, àmbit d'or gris de la memòria,
pel mirall de les teves pedres passen,
amb els frens sorollosos de cadena,
els tramvies en vaga del cinquanta-sis.
En una gran marrada torno enrere
fins a creuar el portal de fusta
del Paranimf, els seus velluts vermells
on va flamejar un dia una pancarta,
un llençol blanc pintat amb lletres negres
que ara fa tremolar el vent del record.
Puc veure els claustres universitaris,
els estanys i jardins que esdevindran
triturats i trencats confusament
en la formigonera d'aquests anys.
Després arribaria el Sindicat
Democràtic, seria un matí blau,
policia a cavall per Sarrià,
i els nostres ulls entrellaçats a l'aire.

Els petits restaurants amb tu, Raquel,
les tovalles de quadres a les taules,
la remor d'una nit de la ciutat,
i, més lluny, el pis vell i net dels avis

amb la petita Mònica, el seu son
assossegat d'infant. Quina tendresa,
encara, quan recordo els teus vestits,
tons beix i gris, dolços moreus, els blaus
ultramar i les bruses color rosa.
Aquelles làmpares color d'ametlla,
els llibres que arribaven fins al sostre,
l'estora violeta que escampava
sota els mobles de fusta aquella pau.

Però el fred va arribar una matinada,
quan la petita Anna se'n va anar.
La nit, a poc a poc, va fer girar
un pobre firmament sobre els carrers,
fins a una alba rosada que llepava
les portes i finestres ajustades
i, mentrestant, floria al nostre entorn
el silenci de pedra que abandonen,
en morir-se, els infants dins de les cases.

Potser sols quedo jo per recordar
les imatges al fons d'algun mirall
en el Cafè de l'Òpera, potser
ja és massa tard per tots els de llavors.
Aquella joventut en altres ombres,
altres habitacions d'un altre temps,
ara és com les estrelles oblidades
dins de l'halo de llum de la ciutat.
El *Vostok* deambulava cel enllà,
se sentia l'olor dels molls a l'aire.

Somio amb hospitals tantes vegades:
una visita lenta i solitària

amb personatges muts que em miren.
Raquel, si tu has llegit els meus silencis,
saps que hi ha una altra nena que ara em crida,
i jo no puc salvar-la, i en la nit
veig el seu rostre humitejat de llàgrimes.
Podré parlar d'això, un dia, en un poema?